

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre 4 korona
Fél évre 2 korona
Negyed évre 1 korona

Vegyes tartalmu hetilap. Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 9. sz., hová a lapot érintő megkeresések intézendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

Ez is csak szalmaláng.

Olaszországban megrendült a föld. Városok dőltek romba, ezernyi-ezer ember vesztette életét, az életben maradtak vagyonuk és házuk romjain siratják: ki apját, ki hitvesét, ki gyermekeit, van úgy is, hogy mindenét és mindenkiét. Ám a könnyapatakok hasztalan folynak, a romok alól előhuzott holttestekbe a legnagyobb gyász és legkeservesebb siránkozás életet nem lehel.

Az emberekre a katasztrófa után más feladat vár. Megmenteni, — ha még lehet és ahol még lehet és amíg még nem késő — a romok alatt percről-percre és napról-napra segítséget várókat és megmenteni azokat, kik miközben egyre reménykednek, hogy hátha a romok alól még az ő szeretteik is élve kerülnek ki, maguk éhesen, rongyosan, betegen állják körül a romokat.

A nagy földrengéstől és a nyomában járó borzalmaktól a szívek is megrendültek. Nem az olasz szívek csak, sőt azok tán legkevésbé, hisz azok a nagy fájdalomban szinte elfásultak, de megrendültek a szívek mindenfelé, amerre emberek, a nagy kulturközösséget érző emberek laknak és a szívek e megrendülése nyomán akciók

indulnak meg, mozgósítás támad, az az áldásos mozgósítás, ahol az emberek nem fegyverrel részt vesznek idegen országba, de a hajók és vonatok áhitott oltalmat, kenyeret és ruhát szükölködő testvéreinknek.

A katasztrófa Olaszországban esett meg. Ne hánytorgassuk most azt fel, hogy Olaszország szomszédunk és szövetségünk; ez a szövetség nagyon lazulóban volt már. De bizonyos dolgokat nem szabad, de nem is lehet feledni. Még nem igen mehetett feledésbe, hogy Olaszország egy városa, Turin, zárandoklőhelye volt kegyeletes magyaroknak. Nemcsak a multak emlékein keseregni mentek el oda a hon fiai, de a jövő cselekedeteit irányítani, a jelen állapotokat megítélni is be sokan tanultunk ott.

Akihez oda mentünk, a magyar história e nagy alakja Olaszország vendégszeretétét és az olasz nép vendégszeretétét élvezte évtizedekes keserűtül. Ezek az évtizedek és az a nagy remete benső kapcsolatot létesítettek köztünk és Olaszország között.

Vajjon ezek a kapcsolatok tizenöt esztendő alatt elkoztak volna? És vajjon elfelejtettük volna-e már hogy amikor mi szabadságunkért küzdünk és amikor egy északi zsarnok letiport bennünket, egy nép rokonszenve kitartott

mellettünk? Ez a nép, a szintén zsarnok iga alatt nyögő olasz nép volt. Vajjon ne emlékeznék-e erre már?

De emlékszünk. Most, hogy Olaszország gyászba borult, mi is neki-gyürkőztünk, hogy enyhítsunk a nyomorán. Nem sajtóhiba kérem: neki-gyürkőztünk. Alakítottunk nagy — nem tudom én ezres, tizezres — bizottságot, egy csomó albizottságot, tizezer helyi bizottság, természetesen megint albizottságokkal, ezeknek lesz elnöke, ülnöke, ülése, gyűlése, gyűlni fog a pénz is, csak hogy az olaszok, szegények, keveset kapnak majd belőle. Nem, nem gondolok én semmi rosszra, csak épen az jár az eszemben, hogy a fillérek gyűlni fognak ugyan, tán a koronák is, de közben gyűlni fognak az adminisztráció költségei is és a Fáró hét sovány tehene nem emész-tette fel oly alaposan a hét kövér tehenet, mint az ólomlábon járó magyar segélyakció minden csinja-binja a begyűlő adományokat.

Csinálnak másutt is mozgalmat a délolaszországi katasztrófa áldozatai érdekében. De az kevesebb zajjal és több eredménnyel járt. Csak hadd említsük meg, hogy Amerika törvényhozása egyszerűen összeült és három millió dollárt szavazott meg a katasztrófa nyomorékjainak. És tegyük hozzá,

A Mindszenti Takarékpénztár ajánlja ügyfeleinek és a n. é. közönségnek

◀ mérsékelt kamatláb mellett nyújtott váltó-, kötvény-, ▶

jelzálog- és hosszú lejáratu törlesztéses kölcsöneit.

Betáblázásoknál adós semmiféle bélyegilletéket vagy más költséget nem fizet.

—5

Az Igazgatóság.

TARCA.

KENYÉRSZEGÉS.

Irta: Pogány Béla.

Teleirok egy egész árkust, fecsegek mindenfélét, el is köszönök tőled, s kifelejttem a levelemből azt, ami egy kis izt adna az egésznek. Igaz valójában pedig arra gondoltam, hogy megnevetteltek egy kicsit téged is valami jámbor pajkossággal, ami amellet némileg komoly is.

Igaz, a magunkfajta öreg urakhoz nem illik már, hogy a kikapós menyecskékről pletykázzunk. Most azonban, hogy viszontláttam a helyet, ahol harminc esztendő előtt ezer pajkosságot követtünk el együtt, nem tartom ezt nagy véteknek.

Jól esik az embernek emlékezni. Körülöttem az öregség fakó eseményei, vér nélküli való szoliditása; ujak voltak hát a gondolatok incelkedései, amelyek erőt vettek rajtam, amikor az „irnok szoba“ előtt el-

kocogtam a rossz köves folyosón be az ebédlőbe, ahol poros csizmákban és idétlen lovaglónadrágban együtt fogyasztottuk valaha tisztelteméltó mohósággal a szép asszony főztét.

Mikor ráléptem az első félrecsuszott kőkockára, valami önkéntelen ijedség vett rajtam erőt: vajjon miért fog „Dömötör princi“ megszidni. De megnyihült a lelkiismeretem, amikor eszembe jutott, hogy ott van a szép asszony, aki biztató mosolygással vigasztal:

— Hagyja beszélni a pedáns szamarat; úgy van jól, ahogy maga csinálja.

Hangosan pedig hizelegve kér:

— Kedves Pásztor ur, lesz szives majd kenyeret osztani . . .

És én veszem a kenyeret és osztok mindenkinek. A szép asszonynak szegélyt, irnokoknak karajt, Dömötör princinek pedig gyűrűjét.

Aztán jöttök be ti, többi irnokok. Nektek is kijut a princi zsörtölődéséből!

— Donáth ur, nem türom, hogy a cselédekkel komázzék. Tessék megtanulni, ha

kell, káromkodni is. Különbséget kell tenni a szalon és a szerü között.

— Szekeres urnak ajánlanám, ha egy kicsit utána nézne a tehén-etetésnek. Nagyon fogy a dara. Én nem tudok egy évben ezer forintot elszámolni darára.

A szép asszony pedig nem talál mentő szót. Hallgat s csak az én szememmel vilánilik össze az ő nagy — homéroszi jelzővel élve — ökörszeme. A pongyolája buján hullámlázik, s aki ránéz, megfeledkezik az öregedő, kissé göthös intező szemrehányásairól.

Az én szemem ott legel a könnyü selyem sokat ígérő ráncain, de azért biztosan szalad a kés a jószágáról hires fehér cipóban. Fél vármegye bolondul ezekért a cipókért, s valahányszor vendég van a háznál, csak ezt dicsérik. Pörkölt csirke, cigánypecsenye, barátfüle s a szép asszony konyhájának ezer áldása hekuba ehez. Csodájára járnak ennek a cipónak. S nekem jutott a dicsőség másfél esztendeig ennek a pompás kenyérnek hófehér véretlen husából a ragyogós, hajlós acélpengével kívánatos szeleteket vágni. Har-

hogy körülbelül ugyanannyi áru élelmeszert nyomban összehoztak és hajón és menesztették Olaszország felé. S alig vitte a táviró a katasztrófa hírért szerte, orosz hajók megrakodva mentek máris Messina felé, megrakodva a sok egyeben kívül emberekkel is, akiknek segítő karjára akkor legnagyobb szükség volt.

Magyar kezek nem igen szorgoskodtak akkoriban a mentés körül. Ma sem igen vannak ott. És az egyéb magyar segítség? Megjelennek és megfognak jelenni magyar lapokban kitünő — sokszor sivárságukkal kitünő — cikkek, lelkes felhívások, tartanak majd mindenfelé hangversenyeket, estélyeket; helyi notabilitásoknak egy alkalommal több jutott a szereplésre, de a szerencsétlenek sorsán sokat lendíteni ez nem igen fog.

A veszedelem első perceiben sem siettünk le segíteni, az adományaink pedig — ha mennek — oly későn érnek le, hogy kár is lesz elmeneszteni őket. Magyar módra intéztük és intézzük ezt a gyűjtést, nagy zajjal, nagy neki gyürkőzéssel, csak éppen kevés komolysággal.

A falu haladása.

A magyar falusi földmivelő népről általában azt tartjuk, hogy maradi természetű, és sokkal kevesebb érveke van a haladás iránt, mint a városok gyengébb idegű, de mozgékony népének. Az a vaskos füzet, amelyet a földmivelésügyi miniszter most adott ki, s amely a múlt és a téli gazdasági téli előadások és gazdasági háziipari tanfolyamok jegyzékét tartalmazza, arra figyelmeztet bennünket, hogy az általános felfogás nem egészen igaz. Máskülönb, hogy volna, hogy összesen háromszázhuszonhat gazdasági előadásnak kézel kétszáz ezer hallgatója legyen, mint a múlt télen történt. És az is népünk haladási vágyára mutat, hogy a múlt télen háromszázkilencvenegy háziipari tanfolyamon kereken tizenegyezeröttszáz gazda és gazdasági munkás képződött ki háziiparossá.

A földmivelő nép eleven haladási vágyára

minc év előtt volt, most is borzongat a gyönyörűség tőle.

Hogy irigyeltétek ti, hogy rimánkodtatok érte, ha ti is oszthatnátok egyszer. Hiszen mindnyájatoknak meg lehetett a reménye, hogy hozzájuttok. Majd ha engem valahova máshova visznek. Csak úgy reménykedtek ezután, mint már előbb, mint amikor még a nagycsontu, borotvált száju, Sóvári Bálint szegte meg naponta a hófehér cipőt.

A Bálint általában jó szívvvel volt irántunk, bár később gyanum támadt, hogy csak tetteti ezt. Azon a kritikus éjszakán történt ez, amikor a princi valahol sógorlátogatáson járt Hontban. Együtt vacsoráztunk mind a négyen az asszonnyal. Elmaradt a sok jóindulatu figyelmeztetés és csak az asszony volt kedves, vig, szinte szilaj kedvű. Kacagott, majd fölvette a házat. Bort adott az asztalra és ivott velünk. Egy pillanatig az arcomba ért a haja szála, a fülemig pirultam és égtem egész testemben.

Éjfélkor aludni küldött bennünket. De-hogy tudtunk. A kis Szekeres szerelmes nőakat énekelt, te pedig a saját verseidet olvastad föl. Én csak sóhajtottam, de a borotvált Bálint durván támadt reánk:

— Szamarak vagytok, fiuk, valamennyien. Szerelmesek vagytok a szép asszonyba, Dömötörnébe.

Maguknak sem igen mertük ezt megmondani, annál inkább durvaság volt azt így pörén a szemünkre dobni. Aztán folytatta:

— De mégis igazatok van. Szép asszony.

mutat, hogy a téli gazdasági előadások és háziipari tanfolyamok intézménye egy évtized alatt mai imponáló nagyságára nőtt. A gazdasági előadások, amelyeknek az a célja, hogy a már iskolás sorból kikerült földmivelőknek adjanak gyakorlati utmutatásokat a gazdaság különböző ágainak művelése, a gazdaembert érdeklő törvények ismerete, a vasuti szállítás, értékesítés, stb. terén, — 1906-ban kettőzött erővel indultak meg.

Most már igen közel jár évenként a kétszáz ezerhez azoknak a száma, akik a téli gazdasági tanfolyamokat és gazdasági népies előadásokat látogatják.

A rendszerebb háziipari oktatás 1899-ben indult meg, három tanfolyammal, most pedig már évenként közel ötszáz tanfolyamnak vannak ügyes tanítómesterei és szorgalmas tanítványai. Ugy a gazdasági előadások, mint a háziipari tanfolyamok az egész országot behálózták, és Darányinak sikerült az összes mezőgazdasági szaktestületet, sok közművelődési és jótékonyági egyesületet, sőt néhány kereskedelmi és iparkamarát is ez intézmény szolgálatába bevonnai, úgy, hogy a nép ez uton való nevelésében az állam tevékenységét széles körű társadalmi mozgalom egészíti ki.

A gazdasági előadásokról és tanfolyamokról ez alkalommal nincs sok mondani valónk. Minden esetre részük van abban, hogy a gazdálkodásnak modernebb ágai, mint a baromfitenyésztés, tojástermelés, tejgazdaság olyan hamar elterjedtek az országban és kétségtelenül sokat köszönnek e tanfolyamoknak a gazdasági cikkek gyarapodott piacképessége is, ami főleg a gyümölcsnél és egyes élelmi cikkek jobb minőségénél tapasztalható. Hiányzik azonban a részletes adatgyűjtés az előadások gyakorlati hatása tekintetében, amiért is csak az elmondott általánosságokra szorítkozhatunk.

A gazdasági háziipari tanfolyamok tekintetében már kézzelfoghatóbb eredmények vannak. A kiképzett háziiparosokból eddig hetvenkét háziipari szövetkezet alakult, összesen mintegy kétezeröttszáz taggal. E szövetkezetek mindegyike képes nagymennyiségű és jó minőségű háziipari cikket előállítani és pontosan szállítani. Tagjaik átlag közel kétszáz koronát keresnek egy-egy télen és a

Sokat óbégattam, sóhajtoztam én is utána. Igazatok van. Nem tud úgy ölelni senki a világon . . .

Nem folytathatta tovább. A kis Szekeres nekiugrott és fojtogatni kezdte:

— Mit mondtál? Honnan tudod? Gazember!

Bálint csöndes, nyugodt hangon felelt, s leszedte a torkáról a kis fiu ujjait:

— Csiba, te kölyök. Ne kapálózzál. Hiszen én jót akarok nektek. Ki akarom nyitni a szemeteket. Ti vakok vagytok és ha én elmegyek, — aminthogy összesen egy hetem van hátra, — ti nem tudjátok meg a titkot, a mit kihasználni a magatok érdeke. Ti nem tudjátok, ostoba, szerelmes vakságtokban nem vettétek észre azt, hogy aki a kenyeret szegi minden nap kétszer, az a szép asszony kitüntette. Ha neked, az én távozásom után, azt fogja mondani a szép asszony, hogy ezentul Pásztor ur lesz szives a kenyeret szegni, az egyszersmind azt is jelenti, hogy jogod van a szép asszony csókjához, gömbölyű karja öleléséhez. Óh, gyerekek, hogy ti ilyen ostobák vagytok. Ti itt sóhajtoztatok és nem tudjátok, hogy azalatt háromszor is változott az, a ki nektek a kenyeret osztja, s a ki a szép asszony csókjait kapja.

Nevetett, a fejét csóválta s mondogatta: — Gyerekek, gyerekek, hogy ti ilyen szamarak voltatok.

— Nem hiszünk neked, hazudsz! — süvöltött a kis Szekeres. — Bizonyítsd be!

háziipar téli munkátlan időben nemcsak a korcsmázástól és henye tespedéstől menti meg a népet, hanem tisztességes és jelentékeny keresetet is nyújt neki.

Az értékesítés terén különösebb nehézségek eddig nem tapasztalhatók, mert mindenik nagyobb háziipari termelő helyünk cikkei elég jó árban és eléggé biztosan kelnek el. Értésülésünk szerint különben ezt a dolgot most az országos háziipari egyesület veszi a kezébe, s az értékesítés ilyen módon országos szervezetet nyer, ami a háziipari cikkek piacképességét és a háziiparok termelési képességét föltétlenül gyarapítani fogja.

Ugy a gazdasági előadások, mint a gazdasági háziipari tanfolyamok száma folyton gyarapodik. E processzusnak nem lehet más eredménye, mint falvaink népének teljes szellemi átgyúrása és nem sok idő kell hozzá, hogy a haladás a falusi élet minden vonalán érezhető lesz úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben.

Ujdonságok.

— Mikor épülnek a munkásházak?

Erre a kérdésre most még határozott választ adni nem lehet, de az bizonyos, hogy a munkásházak építésének ügye nagyon előrehaladott stádiumban van. Mint újabban értesülünk, dr. Cicatricis Lajos alispán legközelebb Mindszentre érkezik, hogy a munkásházak céljaira kiszemelt és megvásárolt telkek kiosztása iránt is tárgyaljon. Nagyon természetes, hogy örömmel várják alispánunk érkezését úgy az eladó érdekeltek, valamint a leendő gazdák. Beszélnek ugyan imitt-amott holmi átírási nehézségekről, de azért nagyon korai lenne az ijedelem, mert bizni lehet benne, hogy alispánunk ernyedetlen buzgalomával ezen akadályokat is el fogja hárítani.

— Uj ártézi kút. Mindszent község válságügyi bizottsága a hó 29-én tartott ülésében elhatározta, miszerint javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a Kurca-réten, a kerekítő partján egy új ártézi kutat furasson, mert a meglévő kut a csorda szükségletét kielégíteni nem képes.

— Nos hát nézzetek, — mondta és kimutatott az ablakon — ott a lugas alatt, látjátok azt a világos foltot. A szép asszony ablakából odavetődik a fény. Én most kimegyek. Vegyétek elő az órátokat. Öt perc alatt el fog tűnni a világos folt. Én mondom, s ha ez megtörténik, hinnenetek kell, amit mondtam.

Kiment. Végig kopogott a folyosón, mi pedig lestük elfojtott lélegzettel a világos ablak árnyékát. Két perc sem telt bele, sötét, siralmasan sötét lett a folt. A kis Szekeres belebujt a párnájába és szepegett, mi pedig káromkodni szeretnénk volna, de hallgattunk. És hallgattunk meg akkor is, bár ébren voltunk, a mikor késő hajnalban Bálint sutytyomban beszökött az ajtón.

Egy hét mulva aztán elment s másnap a szép asszony kedveskedve a karomra tette a kicsike, karikagyűrűs kezét, s amint Bálint megjósolta, azt mondta:

— Kedves Pásztor ur, ezentul majd ön lesz szives a kenyeret megszegni.

A göthös Dömötör princi köhécselt egyet és nyugodtan kanalazta tovább az arany-sárga levest, ti pedig irigykedve bámultatok rá. A kis Szekeres mélyen, szerelmesen sóhajtott.

Minden eszembe jutott, most, amikor tíz év után végig mentem a rosszköves folyosón. Dömötör princi nagyon megöregedett és még göthösebb lett. Az asszony is elterült, de a haján meglátszik, hogy erősen festi. Sokat beszél és nagyon kordában tartja az urakat.

— **A bormérők kérelme.** E hó 21-én rendkívüli közgyűlést tartott Mindszent község képviselőtestülete. Egyetlen fontos tárgy a bormérők fogyasztási adójának vitális ügye volt, mert a legutóbb fölmerült panaszok miatt az előjáróság már-már odajutott, hogy lénytelen a koreszmárosok regále-adóját házi kezelésbe venni. A mizéria azonban megszünt, mert a borkimérők egymásközt meg egyezésre jutottak s kérték ehhez a községi képviselőtestület hozzájárulását. Ezen kérelmet a községi előjáróság a képviselőtestület elé terjesztette. Miután a borkimérők egyrésze által emelt panaszok elsimultak, a község pedig azonkívül a maga bevételeit biztosítva látja, ezen egyezséget jóváhagyta, a fogyasztási adók házi kezelése alól pedig az előjáróságot fölmentette.

— **Farsangi táncmulatság.** A Mindszenti Ifjúsági Egyesület Önképzőköre február hó 14-én tartja első táncmulatságát, melyre a meghívók a legközelebbi napokban fognak szétküldetni.

— **Esküvő.** Ács József csongrádi betűszedő, községünk szülötte, holnap február hó 1-én tartja a csongrádi főtemplomban esküvőjét Szivák Mariska kisasszonnyal. Könyvnyomdánk volt derék és szorgalmas munkásának családi életéhez a legteljesebb boldogságot kívánjuk.

— **A vármegyei nyomtatványok folyó évi szükségletének szállításával** ez évben is lapunk könyvnyomdáját bízta meg dr. Cicatricis Lajos alispán.

— **Ezüst kétkoronások.** Az Osztrák-Magyar Bank pénzverőjében új ezüst két koronások készülnek Alakjuk és veretük az egy koronásokra hasonlít és természetesen a napi forgalomnak, váltópénznek készül. Első sorban persze a régi ezüst forintosokat fogja kiszorítani a közforgalomból, ami annál könnyebb lesz, mert a régi forintosok már ma is meglehetősen megcsappantak. Mióta a koronás valuta életbe lépett, azóta a jegybank lehetőleg visszatartja a forintos ezüstöt s immár szekerre való gyűlt belőlük össze a bank pincéjében. Egyelőre még nem vonják ki teljesen a közérvényességéből, inkább csak fokozatosan, ha majd a használat bebizonyítja az új pénznem célszerűségét. A magyar-osztrák bank most mintegy százötven millió értékű ezüst forintost egy és öt

— **Bizony, a maguk princije,** — mondta nekem — szegény már nem tud a gazdaság után járni. Minden az én gondom. Még épenséggel nem volna ez baj, ha legalább ilyen derék, kötelességtudó irnokaink volnának, mint maguk voltak, kedves Pásztor ur. De a mai fiatalság . . .

És nagyot sóhajtott. Mind a ketten elgondolkoztunk . . .

A levest hozták. Az igazi, régi, arany-sárga, gőzölgő levest. Jöttek az irnokok. Köszöntek és leültek. Leves után egy nyurga, hirtelenszöke fiatalember fölkel és ment a pohárszék felé. Buta, unalmas kötelességtudással nyult a cipő felé, megvágta és egykedvűen osztotta szét a gyönyörű, hófehér kenyérszeleteket. A többieket mintha egy kicsit fölvillogtatta volna ez az eset. Komikusnak találták a dolgot és mosolyogtak rajta. Az egyik tacsó oldalba is lökte a másikat.

Az öreg azonban most is csak úgy kanalazta az arany-sárga levest, mint annak idején.

A mi pajkosság pedig a dologban van, az, hogy Dömötöréknél a kenyérszegésnek most is szimbolikus jelentősége van. Most, tiz esztendő után.



koronásokba öntet, úgyhogy mindössze százharminc millió korona értékű forintost marad, a melyeket később fognak átalakítani. Az új két koronások valamivel könnyebbek lesznek a forintosoknál. Fizetéképpen legfőbb ötven koronát lesz köteles bárki is elfogadni az új pénznemben, holott a rendes forgalomban levő pénzeket korlátlan mennyiségben el kell fogadni. Első kísérletképpen ötven millió korona értékű két koronást vernek s ha beválik, ugyanolyan mértékben hozzák forgalomba, mint az egy és öt koronásokat, annál is inkább, mert a két koronásokat, előreláthatólag szívesebben fogadják majd, mint a kissé nehézkes, sulyos öt koronásokat. A koronaértéknek a köztudatban való teljes átviteléhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a huszfilléresek is kivonják a forgalomból. Mert ezeket a pénzdarabokat mindenki csak mint hatost ismeri. A kicsinyisége miatt igen alkalmatlan tizkoronás aranyat is kivonják rövidesen a forgalomból s az a terv, hogy a mostani primitív, tehát könnyen utánozható alaprajzu tizkoronás bankó helyett újat bocsátanak ki.

— **Varjak védelme.** A földmivélségi miniszter rendeletet adott ki a varjak védelméről. A nép ugyanis azon tévhitben él, hogy a varjak károkat okoznak a vetésekben s ezért erősen itják őket. A miniszter szakférfiakra hivatkozik, kik megállapították, hogy a varjak a vetéseket az itt nagy mennyiségben előforduló férgekért kedvelik s ezek képezik főtlaplálékukat; ezért tehát nem kárt tesznek a vetésben, sőt ellenkezőleg igen hasznos madarak, miknek kiirtása különösen a cserebogárpajorok veszélyes méretű elszaporodását vonná maga után. Ezt nem hiszi már el a magyar!

— **Uri muri.** Karácsonyi Sándor sándorfalvi birtokos a múlt nyár egy délutánján a Zsarkó-féle korcsmában sörözgetett. Úgy magában sehogy se izlett neki az ital s mikor egy parasztleány társaság vetődött be a korcsmába, rögtvest meghívta őket egy barátságos murira, aztán a cigányt is az asztalhoz rendelte, hogy „triázzanak.“ A leányok aztán előbb eláztak a sörtől, mint Karácsonyi és hárman: Gémes György, Győrfi István meg Juhász György, fölpatanva az asztalra, ott táncoltak taktust a zenére, ahogy a tárgyaláson mondták: „kék vóto“ jártak. Karácsonyi Györgynek ez először ugyan tetszett, de mikor a táncoló leányok egyike fejberugta, kifakadt, hogy: uri muri közben mégsem illik ilyen botrányt csinálni. Aztán fölbillentette az asztal lapját, melyen a leányok ugrándoztak. Nosza dühbe gurultak erre a leányok. Győrfi István fölkapta az asztallapot és Karácsonyira dobta, Juhász György egy sörösüveggel az álkapcsáját zúzta össze, Gémes György meg addig verte, amíg csak mozgott. Aztán tovább rendelték a sört és tovább ittak — a sulyosan sérült ember rovására. És ittak amíg csak a csendörök le nem tartóztatták őket, miközben Karácsonyi egy gyékényponyván hazaszállították Ötvenkét napig synylette a sérüléseket. A három virtusos leány fölött a napokban itélkezett ezért a szegedi törvényszék és tagadásuk dacára 6—9 hónapi börtönre ítélte őket.

— **Gyilkosság a tanyán.** A minap Lovas Pál csongrádi gazdálkodó tanyáján egy mulató társaság volt együtt. A mulatók között volt egy Keller József nevű legény, aki verekedésért már négy évet ült Vácón. A társaság egyik tagja, Fekete József ezért Kellert választotta ki guny tárgyul és folyton heccelte a legényt, mert el volt zárva négy évig. Szóra szó következett, amiből verekedés támadt. Fekete József jobb kezében boxer volt, amelylyel Kellert le akarta ütni. Ez azonban kitért az ütés elől és elkapva a Fekete balkezeiben lévő ölmos botot, úgy ütötte fejbe a hengegő legényt, hogy az szó nélkül összeesett. Esméletlen állapotban szedték fel a földről Fekete Józsefet, lemosták róla a vért, majd orvost hívtak. Mire azonban az

orvos megérkezett, Fekete József már kiszüvedett, anélkül, hogy magához tért volna. Holttestét fölboncolták s csak azután temették el. Kellert a csendőrség letartóztatta.

— **Hadkötelesek utleveleiről.** A belügyminiszter rendeletben utasította a vármegyét, hogy a hadkötelesek részére kiadandó külföldi utlevelek kiállításá előtt mindenkor felvilágosítás kérendő az illetékes katonai vagy honvéd kiegészítő parancsnokságtól, hogy vajjon az illető mikor fog fegyvergyakorlatra, továbbszolgálatra vagy kiképzésre behivatni. És az utlevél csak akkor adható ki, ha az ellen védkötelezettségi szempontból akadály fenn nem forog.

6599. B. 1908. szám.

Ófelsége a király nevében!

A szegedi kir. törvényszék mint büntető bíróság, a Pókai Elek kir. ítélőtáblai bíró elnökle alatt, dr. Gerhauser József kir. törvényszéki bíró és dr. Juhász István kir. törvényszéki albíró, valamint Lehocky Károly kir. törvényszéki jegyző, mint jegyzőkönyvvezető részvétele mellett, a vádtanácsnak 1907 évi 2880. szám alatt kelt vádhatározatában Gellman Károly és Oloszkai Horváth Antal ellen nyomtatvány útján elkövetett ragalmazás vétsége miatt foglalt vád fölött a kir. törvényszék 1908. évi 3 01. szám alatt kelt végzése folytán Szabó Lajosné sz. Töröcsik Borbála mint magánvádlónak, dr. Goldmann Mór ügyvédjelölt mint dr. Sinóros Szabó Sándor ügyvéd helyettese mint magánvádló képviselőjének, a szabadlábban levő vádlottaknak, dr. Albertényi Adolf, mint Oloszkai Horváth Antal vádlott védőjének és dr. Szigeti Sándor ügyvéd mint Gellman Károly vádlott védőjének jelenlétében 1908. évi május hó 4. napján Szegeden megtartott nyilvános főtárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg ítélte:

A kir. törvényszék büntőnek mondja ki Oloszkai Horváth Antal 31 éves, róm. kath., szombathelyi születésű, mindszenti lakos, magyar honos, nős, 1 gyermek atya, nyomdatulajdonos és lapszerkesztő, vagyontalan, katoná nem volt és Gellman Károly 26 éves, izr. vallású, bárcai születésű, gyalui lakos, magyar honos, nős, gyermeke nincs, járási állatorvos, vagyontalan, katoná nem volt — vádlottakat, mint társszerzőket a btkv. 258. §-ába ütköző s a 259. §-s szerint minősülő nyomtatvány útján elkövetett ragalmazás vétségében abból kifolyólag, hogy Oloszkai Horváth Antal mint lapszerkesztő és kiadótulajdonos a szerkesztésében és kiadásában megjelenő „Mindszenti Lap“ 1906. évi 7-ik számában „Leányfogdosás“ címen egy cikket tett közzé, mely cikknek a kéziratát Gellman Károly, akkor még szegvári lakos írta és küldötte be a „Mindszenti Lap“ felelős szerkesztője Oloszkai Horváth Antal számára felhasználás és közlés végett, s amely hírlapi cikkben Szabó Lajosné sz. Töröcsik Borbála korcsmárosnő főmagánvádlóról a többek között a következők foglaltattak: „... főfoglalkozásának tartja a leányfogdosást“, „... egy üzlete előtt elhaladt cselédányt: Baricsa Julcsát erőszakkal huzott be a korcsmájába“, „... főmagánvádló korcsmája kétes híri csárda“, „... a leány nem volt rest s fájdalmi közepette nem felelte kifizetni a gonosz lélekkuftart.“ Ezen kifejezésekkel Szabó Lajosné főmagánvádlóról oly tényeket állítottak, melyek valóságuk esetén őt a közmegejtésnek tennék ki. Ezért a kir. törvényszék Oloszkai Horváth Antal és Gellman Károly vádlottakat a btkv. 259. §-a alapján, de a btkv. 92. §-ának alkalmazásával egyenkint 10 (tíz) korona pénzbüntetésre mint fő, és 2 (kettő) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli, mely pénzbüntetések a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe mellett az 1892. évi XXVII. tc. 3. §-ában meghatározott célokra befizetendő, behajthatlanság esetén pedig a btkv. 53. §-a értelmében a főbüntetés egy (1) napi, a mellékbüntetés pedig szintén 1 (egy) napi fogházbüntetésre lesz átváltoztatandó. Kötelezi továbbá a kir. törvényszék Oloszkai Horváth Antal és Gellman Károly vádlottakat a már fölmerült 59 korona 68 fillér, valamint a még esetleg fölmerülő büntető költségeknek a magyar kir. államkincstár részére a fennálló szabályok szerint leendő megtérítésére, ezeket azonban az 1890. évi XLIII. tc. 4. §-a alapján egyelőre behajthatlanoknak nyilvánítja. Kötelezi végül a kir. törvényszék Oloszkai Horváth Antal és Gellman Károly vádlottakat, hogy Szabó Lajosné sz. Töröcsik Borbála főmagánvádlónak 100 korona ügyvédi költséget 15 nap alatt s különbeni végrehajtás terhe mellett fizessenek meg. A Bp. 574 §-a alapján elrendeli a kir. törvényszék, hogy a jelen ítélet egész terjedelmében indokaival együtt Oloszkai Horváth Antal és Gellman Károly elítéltek által a Mindszenti Lapnak jelen ítélet jogerőre emelkedése után megjelenő legközelebbi számában közzétéssék.

Indokok: A „Mindszenti Lap“ 1906. évi február hó 18-iki 7-ik számában, annak az „Ujdonságok“ rovatában címen egy hírlapi cikk jelent meg, melyben Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné szegvári korcsmárosnő főmagánvádlóról a többek között a következő kifejezések foglaltattak: „... főfoglalkozásának tartja a leányfogdosást“, — „... egy üzlete előtt elhaladt cselédányt: Baricsa Julcsát erőszakkal huzott be a korcsmahelyiségébe. A mit sem sejtő leány, aki véletlenségből állott meg a kétes híri csárda előtt“, — „a leány nem volt rest s fájdalmi közepette nem felelte el kifizetni a gonosz lélekkuftart.“ Oloszkai Horváth Antal vádlott a Mindszenti Lap c. hetilap felelős szerkesztője és kiadótulajdonosa a főtárgyalás során beismerte, hogy a kérdéses cikket ő

tette közzé a Mindszenti Lap 1906. évi február hó 18-iki számában, de a cikk kéziratát Gellmann Károly vádlott akkori szegvári lakos küldötte meg neki lapjában leendő közlés végett, ő azután a cím nélkül beküldött kéziratot „Leányfogdosás“ címmel ellátta s azon némi módosítást, törleszt s beszúrást eszközölve, a lapban azt közzé is tette. Gellmann Károly vádlott a főtárgyalás során beismerte, hogy a kérdéses cikk kéziratát tényleg ő küldötte be felhasználás és közlés végett Oloszkai Horváth Antal felelős szerkesztőnek, de a kézirat címmel ellátva nem volt s a kézirat látható beszúrást s törléseket sem ő tőle származnak, azokat Oloszkai Horváth Antal eszközölte. Gellmann Károly a védelmére felhozta, hogy a cikk megírására magát a közérdekből indítatva érezte, hogy a hatóság tudomására hozza Töröcsik Borbála eljárását s előadta, hogy a cikk megírására a következő eset szolgáltatott okot: Gellmann Károly 1906. év elején Szegváron működött mint állatorvos, neje 1906. év elején egy napon a férje után a vasúti állomásra küldte ki egy levéllel a szolgálatában álló cselédjét, Baricsa Julcsát s mikor a cseléd a vasúti állomásról hazafelé tartott s Töröcsik Borbála korcsmája előtt elhaladt, Töröcsik Borbála Baricsa Julcsa cselédleány kezét megfogva, azt erőnek erejével a korcsmájába akarta behuzni, de a cselédleány nem engedett s a dulakodásban a sikos uton elesett. Töröcsik Borbála nyilvánvalóan erkölcstelen célból, kerítési szándékkal akarta a leányt a korcsmájába bevinni s a cselédleány az esetet akkori szolgálatadójának, Gellmann Károly vádlottnak utóbb elpanaszolta, így jutott az eset tudomására s ez képezte indokát a hírlapi cikk megírásának. Oloszkai Horváth Antal és Gellmann Károly vádlottak a főtárgyalás során a hírlapi cikkben foglalt állítások valódiságát bizonyítani kívánták s nevezetesen arra vonatkozólag, hogy Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné főmagánvádló korcsmája a titkos kéjelgések színhelye volt s hogy főmagánvádló erkölcstelen üzemek közvetítésével, leánykereskedéssel foglalkozott, kérték a korábban már becsatolt és Szegvár község előjárósága által kiállított hatósági bizonyítványnak a felolvasását s a jelenlevő Baricsa Julcsa, időközben férj. Pap Mihályné s a főtárgyalásra előállított Szabad Incze Józsefné sz. Szamosközi Mária és Szegedi Erzsébet tanuknak a kihallgatását, előadván azt is, hogy Baricsa Julcsa az esetből kifolyólag annak idején még az 1906. év folyamán bűnvádi följelentést is tett Töröcsik Borbála férj Szabó Lajosné főmagánvádló ellen. Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné főmagánvádló képviselője tagadta azt, hogy Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné főmagánvádló ellen akár az 1906. év folyamán, akár később tételt volna Baricsa Julcsa által bűnvádi feljelentés s így a Btk. 264. § 2. pontja alapján ellenezte a valódiság bizonyításának elrendelését s annak a bizonyítására, hogy Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné főmagánvádló eddig büntetve nem volt s hogy ellene bűnvádi eljárás sem volt folyamatban, becsatolta a Szegvár község előjárósága által kiállított hatósági bizonyítványt, kérte annak a felolvasását. A kir. törvényszék, miután a főtárgyalás során kihallgatott Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné, Baricsa Julcsa férj. Pap Mihályné és Jobban József tanuk kihallgatása, továbbá a kir. ügyészség 1906. évről vezetett iktatójának és ezen iktató mutatójának rövid uton történt megtekintése után meggyőződött arról, hogy Baricsa Julcsa férj. Pap Mihályné sem személyesen, sem törvényes képviselője útján főmagánvádló ellen bűnvádi följelentést nem tett s főmagánvádló ellen bűnvádi eljárás sem volt folyamatban, a vádlottak által a valódiság bizonyításának elrendelése iránt, ugyszintén az általuk felhívott tanuk kihallgatása s a becsatolt hatósági bizonyítványok felolvasása iránt előterjesztett kérelmét a Btkv. 264. § 2. pontja alapján elutasította. Minthogy a Gellmann Károly vádlott által megírt és hírlapi közzététel végett a „Mindszenti Lap“ felelős szerkesztőjének megküldött s Oloszkai Horváth Antal vádlott mint a most megnevezett lap felelős szerkesztője által némi változtatással hírlapi cikkben az abban foglalt s fentebb részletesen idézett kifejezésekkel Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné főmagánvádlóról oly tényeket állítottak, mely tények valódisága esetén Töröcsik Borbála férj. Szabó Lajosné a közmegejtésnek tennék ki: a kir. törvényszék Oloszkai Horváth Antal és Gellmann Károly vádlottak ezen cselekményével kimerítettnek találta a btkv. 258. §-ába ütköző s a 159. §. szerint minősülő nyomtatvány útján elkövetett rágalmasz vétségének a tényálladékat s tekintettel arra, hogy Oloszkai Horváth Antal a Gellmann Károly által beküldött cikkben némi változtatások és módosítások, valamint kiegészítések tekintetében Oloszkai Horváth Antal tekintendő szerzőnek, mindkét vádlottat mint szerzőt a nyomtatvány útján elkövetett rágalmasz vétségében büntősnek mondotta ki. A büntetés kiszabásánál mindkét vádlottra vonatkozólag figyelembe vette a kir. törvényszék mint enyhítő körülményt vádlottak büntetlen előéletét s beismerését, ezen enyhítő körülményekre való tekintettel és súlyosító körülmény hiányában a btkv. 92 §-ának alkalmazása és a pénzbüntetésnek a rendelkező rész szerinti mérvben való alkalmazása indokoltnak mutatkozott. A büntügyi költségek és főmagánvádló képviselőjével felmerült ügyvédi költségek viselésére a kir. törvényszék az elítelt vádlottakat a Bp. 480. §-a értelmében kötelezte, a magyar királyi államkincstár által előlegezett büntügyi költségeknek egyelőre behajthatatlanokká történt nyilvánítását a vádlottak igazolt vagyontalansága indokolja. A vád tárgyát képező büncselekmény időszakában követve el, a jelen ítéletnek hírlapi közzététele iránt a Bp. 574. §-a értelmében kellett intézkedni. Szeged, 1908. évi május hó 4-én. A kir. törvényszék mint büntető bíróság. Pókay. h. elnök, (olvashatatlan aláírás) jegyző.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
OLOSZKAI HORVÁTH ANTAL
Horváth A. könyv- és műnyomdaja, 1909

HIRDETMÉNY.

A Mindszenti Takarékpénztár

a helybeli két piactér közötti Újvilág-féle saroktelken

■ ■ ■ ■ a Bertók-féle vendéglő átellenében ■ ■ ■ ■

Új szék- és bérházat

szándékozik építeni.

E körülményt azzal hozzuk a t. c. közönség tudomására, hogy amennyiben **kereskedő és iparos cégek, avagy mások, az emelendő épületben bérbe veendő üzleti helyiségekre, lakásokra igényt tartanak, ebbeli igényeiket az intézet vezetőségénél f. évi február hó végeig bejelenteni sziveskedjenek, hogy azok a tervek elkészítésénél tekintetbe vehetők lennének.**

Kelt Mindszenten, 1909. év január havában.

Az igazgatóság.

2-3

Eladó birtok.

Pestmegyében, a kecskeméti határban egy 500 holdas birtok, mely kitűnő homokos fekete talajból áll, a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett egy tagban, vagy apróbb részletekre parcellázva eladó, holdankint 400 koronáért. Bővebb értesítést ad Mindszenten: Korom Falábu József.

Kitűnő házikenyér

DEUTSCH ZOLTÁN

vásárhelyi híres kenyérsütődjéből

kilónként 30 fillérért kapható

BÜCHLER GÁBOR kereskedésében
Mindszenten.

Hetenként háromszor friss
szállítmány!

Hirdetés.

A „MINDSZENTI HITELSZÖVETKEZET, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja“ igazgatósága értesíti a tisztelt közönséget, hogy úgy üzletrészek, ami által taggá lehet az illető, mint 20 filléres heti betétek is irhatók hivatalos órák alatt az intézet helyiségében.

Takarékbetétek 5 százalékos kamatozás mellett, heti (20 filléres) betétek pedig 1 részvény után 10 korona befizetése után 4 százalékos osztalék biztosítása mellett nem tagoktól is elfogadtatnak.

Ugy az üzletrész, mint a heti betét bármikor kiváltható és a tag óhajára az ezekre befizetett összeg bármelyik időben vissza is fizettetik, vagyis: valaki bármelyik időtől kezdve lehet tag és bármikor ki is léphet.

Heti betéteknél belépési díj nincs.

Bélyegmentes kötvényekre akár kamatozó (tetszés szerinti törlesztéssel), akár amortizációs kölcsönöket adunk bekebelezés mellett, sőt kezesség mellett is kötvényre úgy, mint váltóra.

Táblázás körüli költség: 100 kor. kölcsönig 1 korona, 500 koronáig: 2 korona és minden további 500 korona után még 1 korona vétetik, menten minden kötvény-, vagy bélyeg-illeték fizetésétől.

A telekkönyvi, illetve betéti kivonatokat, birtok-íveket bélyeg nélkül teljesen díjtalanul szerezzük be tagjaink részére.

Hivatalos órák: vasárnap délelőtt 10-12 óráig és szerdán délután 2-4 óráig.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A tiszántuli járás főszolgabírájától.

216/1909. szám.

Hirdetmény.

A Szegvár községben lemondás folytán üresedésben lévő községi végrehajtói állásra, mely 600 korona évi törzsfizetéssel van egybekötve, pályázatot hirdetek s felhívom az életfogytiglan tartó kérdéses állást elnyerni szándékozókat, hogy a folyó évi február hó 10-én d. e. 11 órakor tartandó közgyűlésen történő választás megkezdése idejéig előttem szóval, vagy írásosan jelöltetésüket kérelmezzék.
Mindszent, 1909. január 23.

TARY ISTVÁN
főszolgabíró.